

DOKTORAND: Morten Håvarstein
GRAD: Philosophiae doctor
FAKULTET: Det samfunnsvitenskapelige fakultet
INSTITUTT: Økonomisk institutt
FAGOMRÅDE: Samfunnsøkonomi
VEILEDERE: Martin B. Holm, Paolo Piacquadio, og
Rolf Aaberge
DISPUTASDATO: 18. april 2024

AVHANDLINGENS *Essays in Public Economics*
TITTEL:

Hvorfor går økonomiske utfall i arv? Denne avhandlingen handler om hvilke mekanismer som gjør at barn får lignende økonomiske utfall som sine foreldre, og hva dette betyr for hva som er god politikk.

Første kapittel viser hvordan en modell hvor foreldre bruker sine egne utfall for å vurdere hvilken utdanning barna deres bør ta, kan forsterke sammenhengen mellom foreldres og barns inntekt. Den stiliserte modellen er konsistent med nylige funn fra litteraturen om at uventede økninger i foreldres formue har liten effekt på barnas utfall.

Det andre kapittelet diskuterer utformingen av skattesystemet når arbeidere bør kompenseres for familiebakgrunn og fortjener avkastningen av valgene de har tatt. Kapittelet gir et teoretisk grunnlag for en ny sosial velferdsfunksjon som tar hensyn til akkurat dette. En anvendelse basert på norske registerdata viser at å ta hensyn til arbeideres fortjeneste fører til lavere optimale skattesatser enn tradisjonelle kriterier anbefaler.

Det tredje kapittelet omhandler måling av velferd og ulikhet når husholdninger har ulike behov. Nylige demografiske endringer medfører at husholdninger er mer forskjellige enn før, med flere bor alene og færre gifter seg og får barn. Resultatene viser at hva som karakteriseres som god politikk avhenger av om husholdninger er ansvarlige for, eller bør kompenseres for, forskjeller i behov. Forskjellen har liten betydning for måling av ulikhet, men betyr mye for vurderingen av ulik politikk.